

ENTREVISTA

Carles Camps Mundó

POETA

“El llenguatge és sofriment i ahora bàlsam”

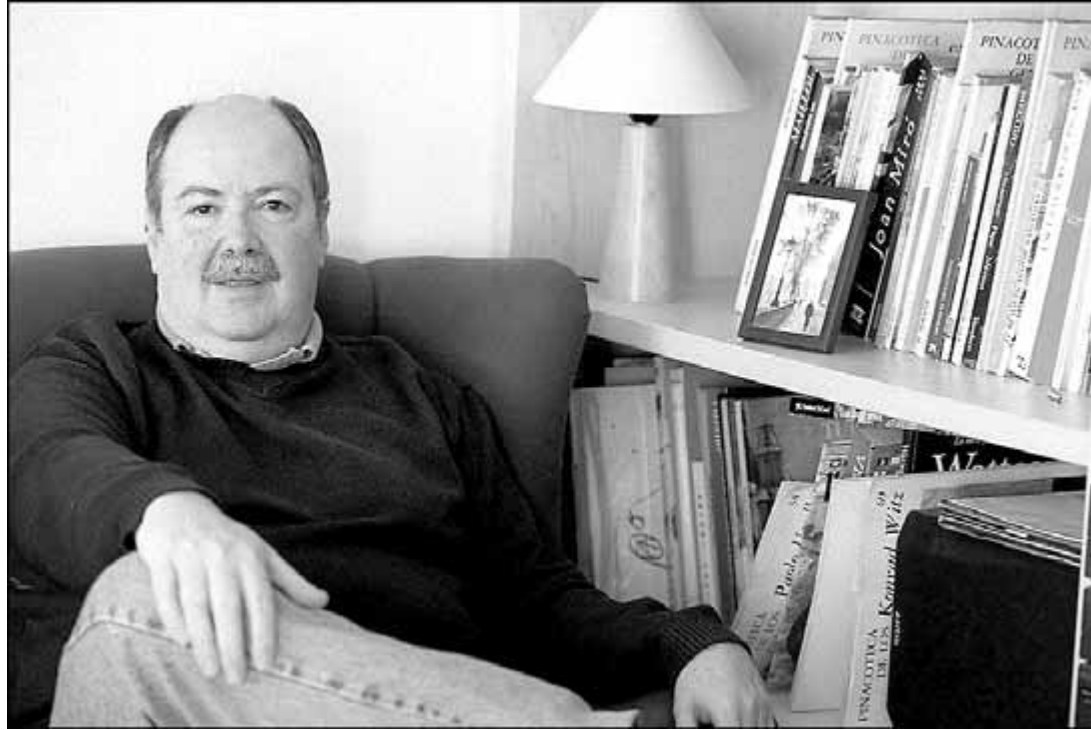
PAU DITO TUBAU

Després d'uns anys de relatiu silenci, el poeta Carles Camps Mundó torna a publicar llibres de poesia, ara per partida doble i en editorials prestigioses i arriscades: 'Llibre de les al·lusions' (Cafè Central/Eumo) i 'El moviment quiet' (Pagès Editors)

P.D.I. Parli'ns del llibre 'El moviment quiet'.

C.C.M. Quan vaig escriure *El moviment quiet* tenia en marxa un altre llibre, encara inacabat, que es titula *El contorn de l'ombra*. A partir d'alguns dels temes d'aquest llibre van anar sorgint uns poemes que pretenien ser una reflexió sobre el que la memòria, en la maduresa, encara guarda del sentiment amorós sense resposta experimentat en la infància, un sentiment que em servia per exemplificar la totalitat de l'experiència d'aquella etapa sense autonomia. A mesura que escrivia aquests poemes m'adonava que l'experiència de la infantesa hi apareixia com un temps que no havia tingut cap desenvolupament factual posterior –seqüeles psicològiques potser sí, però no pas desenvolupament–; la infància, doncs, se'm conformava literàriament com un temps previ a la vida assumida com a successió i, per tant, com un espai mític, gairebé irreal, imaginari. A partir d'aquest intent d'atrapar la idea de la infància com un temps estanc situat abans del temps, com un pretemps, preservat del curs de la vida, en contraposició, em va començar a sorgir la idea d'uns poemes en què el temps, i amb el temps també l'experiència amorosa, ja era *històric*, es desgranava en fets, fluïa; un temps de l'experiència en què el desig de l'altre tenia correspondència i que es construïa d'una manera absolutament diferent de l'experiència de la infantesa.

P.D.I. Expliqui'n les diferències.

JOSEP LOSADA

C.C.M. A l'abordar l'etapa que he anomenat *històric*, els mateixos poemes que anava fent em deien que, com a element clau de la nostra *emancipació*, hi havia el reconeixement del llenguatge, que ens obligava al coneixement; un llenguatge, doncs, que ja no anomenava les coses d'una manera iniciàtica, que és com designa qui descobreix el món, ben bé com si cosa i designació de la cosa fossin indestriables.

Aquí, en aquesta segona part del llibre, els poemes apel·laven com a metàfora de la pèrdua de la innocència al mite bíblic del Paradís. La interpretació que n'anava fent a mesura que escrivia aquests poemes era que, en el moment que es prenien consciència del món com a alteritat, les paraules es transformaven en noms que portaven al coneixement, a la condemna que representa el coneixement, perquè el coneixement era l'Expulsió; el *pecat* de conèixer, doncs, ens apartava d'una totalitat en què durant la infància ens sentíem innocentment integrats, i aquest haver de saber ens feia ser subjectes separats, *històrics*, que entraven en conflicte amb totes les contradiccions de la realitat, unes contradiccions que ens obligaven a defensar-nos paradoxalment amb l'arma del mateix llenguatge, ara també escindit de la *naturalitat*. En aquesta etapa del temps *històric*, l'amor correspost seria l'única cosa

que ens oferiria un consol real, encara que sempre provisor, davant de la certesa de la pròpia caducitat. Un amor que no havia de servir d'alienació per oblidar el dolor, sinó que s'havia de desenvolupar en la seva presència.

P.D.I. I l'última part del llibre?

C.C.M. L'última part aborda un tema que he tocat molt en altres llibres i que és gairebé com un punt de vista que faig servir per elaborar la meua obra poètica: l'intent de trobar algun punt en el temps que em permeti mirar-me'l com si n'estigués a fora. L'únic moment que intel·lectualment ens dóna aquesta possibilitat de mirar el temps com

a complert, sense més temps, és l'instant de la mort. És l'únic instant, l'instant sense cap instant posterior, en què tenim dret a viure –parlo com a concepte o abstracció– l'eternitat, el gran instant sense desenvolupament. És el moment en què el subjecte ja no té temps de modificar-se.

Aquesta és una idea que faig servir per tenir un punt de vista gairebé únic respecte a la realitat, respecte al record i el desig, i també respecte a l'ansia de transcendència... Un punt de vista com a eix on fer giravoltar la reflexió poètica.

P.D.I. Parli'ns de 'Llibre de les al·lusions'.

C.C.M. Com a apartat del llibre inèdit que he citat més amunt, *El contorn de l'ombra*, vaig anar fent alguns poemes que *alludien* a referències concretes. Aquest apartat de poemes directament *allusius* va créixer força, i de seguida vaig veure que tenia autonomia. Aleshores vaig decidir separar-la d'*El contorn de l'ombra* i donar-li el títol de *Llibre de les al·lusions*. Entremig van aparèixer una sèrie de poemes, onze de breus i un de llarg, sobre la mort de la mare, inevitablement carregats d'emotivitat. Aquests poemes són una reflexió sobre l'instant de la mort, però, a diferència d'altres poemes en què, com he dit, he pres aquest tema com un punt de vista conceptual, ara responien a una *allusió* claríssima, ineludible, una *al·lusió* carregada

PERFIL

► Carles Camps Mundó va néixer el 1948 a Cervelló. El 1972 va exposar la seva poesia visual a la Sala Gaspar de Barcelona i el 1981 va mostrar tota la seva obra a la Fundació Miró. Com a poeta visual ha publicat, entre d'altres, *La nuu. Contes de l'horitzó* (1974) i *La columna* (1981). Amb *L'Absent* (1989) va decantar-se per una poesia discursiva de tendència abstracta, conceptual i metafísica que prolongaria amb algunes variacions a *Llicó de tenebres* (1996) i *Dies de nit* (1999), aquests tres últims publicats per Empúries.

d'emoció que posava a prova tota la conceptualització anterior, i per mi la refermava. Potser una mica abans de tot plegat havia escrit uns poemes independents, però que de cop van trobar lloc en aquest llibre, que volien expressar una situació psicològica d'extrema violència íntima i que acudien com a tècnica literària a l'hermetisme –amb Celan com a exemple– per abordar coses que tenia ganes de dir, però que no volia que quedessin dites. Si se'm permet, una curiosa contradicció que crec que està en la base de bona part de la poesia moderna.

P.D.I. Respecte a la seva obra anterior, són uns poemes més emotius. Com s'ho explica?

C.C.M. L'emotivitat apareix perquè comença a ser una època de pèrdues. Comença a pesar massa la memòria, fins al punt que mirar el passat comença a ser tot el futur que ens queda. La vida es torna elegíaca. Allò que abans era especulació sobre la mort ara és veritat. El llenguatge és, doncs, la nostra secreció de defensa davant de la por de la malaltia i la desaparició. Les paraules no poden resoldre els conflictes, però expressar-los, com diu Proust, fins i tot ens pot fer sentir alegria. És l'acció contradictòria del llenguatge, que és temps, que és sofriment i que ahora és bàlsam. Aquesta duplicitat del llenguatge és fascinant i terrible, posa en evidència els nostres fantasmes i ens n'alleuja. Però, al capdavant, no hi ha cap estratègia ni cap experiència lingüística que ens retorni a cap harmonia. La paraula és escissió perpètua, la nostra manera de ser.

P.D.I. ¿Concep la poesia des de certa idea d'indagació?

C.C.M. Sí, com una indagació dels mecanismes de la memòria i el desig inherents a la construcció lingüística que ens fa ser humans. Aquesta voluntat reflexiva de la meua literatura em porta a considerar aspectes del mateix procés poètic, del mateix desenvolupament d'una personalitat lingüística: això és per mi la indagació. Una indagació, doncs, que es planteja com a exploració de les possibilitats expressives dels temes que han anat conformant la meua poesia, en el convenciment que

► ► ►